

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : กำเนิดรถไฟกับการขยายอำนาจรัฐสยาม

ชื่อผู้เขียน : นายสุเทพ โพธิ์ย้อย

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิสักดิ์ ลามเจริญทรัพย์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ เสถียร หอมขจร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง “กำเนิดรถไฟกับการขยายอำนาจรัฐสยาม” นี้เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาถึงประเด็นและข้อมูลเกี่ยวกับการที่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ที่ทรงมีพระบรมราชโองการให้กำเนิดกรรมรถไฟหลวงและก่อสร้างทางรถไฟเพื่อการขยายอำนาจรัฐสยาม โดยความเจริญรุ่งเรืองอันเนื่องมาจากการคมนาคมขนส่งสินค้า ค้าขายโดยทางรถไฟเป็นผลพลอยได้จากการขยายอำนาจรัฐสยาม โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า

1. ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ภัยคุกคามจากลัทธิจักรวรรดินิยม คุกคามต่ออำนาจอันเป็นเอกราช การปกครองมีการส่งตัวแทนออกไปปกครองในลักษณะกระจายอำนาจ มีการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ประชาชนมีจิตใจโน้มเอียงไปทางชาติใกล้เคียง เพื่อเป็นการกระชับอำนาจสู่ส่วนกลางและเพื่อเชื่อมขอบขัณฑสีมา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จึงทรงใช้ทางรถไฟเป็นกลไกในการขยายอำนาจรัฐ

2. เมื่อมีพระบรมราชโองการให้กำเนิดกรรมรถไฟหลวงและมีการก่อสร้างทางรถไฟก่อให้เกิดการบุกเบิกพื้นที่ ที่ทุรกันดาร เพาะปลูก เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ขนส่งสินค้า ชื้อขายแลกเปลี่ยน เดินทางท่องเที่ยว การทำงาน ตามมาเป็นผลที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง